UUTISET

Ei voi olla niin, että toisaalle jäävät huollettavat ja toisaalle muuttavat työikäiset. **KILPISJÄRVEN KUNNANJOHTAJA MIKKO KÄRNÄ**

Valtio vetäytyy reuna-alueilta

Itsenäisyys ja lentoyhteydet ovat Enontekiön kohtalon kysymyksiä.

PEKKA FALI

”Lentokenttä on meille yhtä tärkeä kuin Nokia Salon kaupungille. Tilauslennoilla tuli viime vuonna lähes 20 000 turistia”, kunnanjohtaja Mikko Kärnä sanoo.

ENONTEKIÖ (MT)
”Valtio vetäytyy kaikilta reuna-alueilta. Enontekiöllä se näkyy niin, että meillä ei ole kansalaisten turvallisuudesta vastaavaa viranomaista sen jälkeen, mikäli Kilpisjärven rajavartiosto lakkautetaan ensi vuonna”, kunnanjohtaja **Mikko Kärnä** sanoo.

”Reuna-alueiden tyhjentäminen saattaa olla joidenkin tavoite, mutta asia kannattaisi miettiä loppuun saakka, kun valintoja vielä voidaan tehdä.”

Kunnanhallituksen puheenjohtaja **Sari Keskitalo** (kesk.) kuvaa valtion suhtautumista numeroilla. Uusi hallitus leikkasi Enontekiön valtionosuuksia ensin 150 000 euroa ja toisena vuonna saman verran. Kolmantena vuonna leikkaus on vielä suurempi.

Turvallisuudessa vaje

Poliisin partion sijoituspaikaksi saatiin Enontekiön keskustaajama Hetta – mutta vain helmikuun loppuun saakka.

Hetasta on lisäksi matkaa Kilpisjärvelle 170 kilometriä. Se on aivan liikaa silloin, kun kysymys on ihmisten turvallisuudesta.

”On kerrottu tapauksista, joissa ravintolassa on jouduttu panemaan häirikkö köysiin viideksi tunniksi odottamaan poliisin tuloa”, Kärnä kertoo.

Rajavartijoilla on kyky ja välineet toimia myös tällaisissa tilanteissa, jos he saavat virka-apupyynnön. Erämaihin eksyneiden etsinnöissä rajamiesten apu on usein aivan ratkaiseva.

Kärnä kysyykin, miten kansalaisten turvallisuuteen rajamiesten lähdöstä syntyvä aukko aiotaan korjata.

Hallituksen ajama kuntauudistus panisi nippuun neljä harvaan asuttua kuntaa: Enontekiön, Muonion, Kittilän ja Kolarin. Kaukaisimmilta kyliltä tulisi matkaa uuteen kuntakeskukseen yli 300 kilometriä, Keskitalo sanoo.

”Se on enemmän kuin Helsingistä Jyväskylään, eikä matkalla ole yhtään kilometriä moottoritietä.”

Demokratialle saataisiin sanoa hyvästi. Alle 2 000 enontekiöläisen ääni ei kuuluisi uudessa kunnassa.

Säästö palveluista

Keskitalon mukaan kaikki mahdollinen tehdään jo yhdessä naapureiden kanssa. Hallinnon muutoksella ei säästöä enää saa.

Uudet ”säästöt” kerättäisiin palveluja lopettamalla. Reuna-alueilta suljettaisiin kouluja, päiväkoteja, terveyskeskuksia. Vanhusten hoito siirtyisi pois heidän kotiseudultaan, Kärnä kuvaa.

Yhtään vanhusta tai sairasta ei saataisi terveeksi tai nuoreksi. Samat ongelmat jäisivät, mutta Enontekiö tyhjenisi nopeaan tahtiin, kun eläminen kävisi mahdottomaksi.

”Ei voi olla niin, että toisaalle jäävät huollettavat ja toisaalle muuttavat työikäiset”, Kärnä sanoo. Pääkaupunkiseudulle kertyy tuloja yhtiöistä, joiden tulos perustuu maakunnissa tehtävään työhön.

Lentoyhteys on elämänlanka

Enontekiölle lentää reittikone pari kertaa viikossa matkailusesongin aikana. Kunta on tukenut tappiollista reittiä ja tarjonnut Helsingin lentoja omille kuntalaisille.

Reitti ymmärretään täällä matkailun elinehdoksi. Ilman sitä lentoasema luultavasti suljettaisiin, ja se lopettaisi myös charter-lennot. Viime vuonna tilauslennoilla tuli kuntaan liki 20 000 turistia.

Lentojen loppuminen olisi Enontekiölle samanlainen isku kuin Nokian lähtö on Salolle, Kärnä vertaa.

JOUKO RÖNKKÖ

Suojelussa lähes kaikki

Enontekiön kunnan pinta-alasta on eri perusteilla suojeltu ja tuottavan toiminnan ulkopuolella 70 prosenttia. Se on huikea osuus.

Kun valtio on näin päättänyt, valtion pitäisi ottaa myös vastuuta siitä, mitä se aiheuttaa kunnalle. Lapin kunnat ovat esittäneet suojelualueiden kiinteistöveroa, joka olisi jonkunlainen korvaus tappioista. Verottajan tulkinta kuitenkin on, että suojelualueet rinnastetaan muuhun maatalousmaahan, jolloin niiden verotusarvo on nolla ja verokertymä on nolla.

Kunnanjohtaja **Mikko Kärnä** tyrmää tulkinnan. Maatalousmaasta koituu verotuloja muita reittejä. Sen vuoksi se on jätetty kiinteistöveroin ulkopuolelle. Suojelualueella ei tällaista perustetta ole.

”Suojeluun on pantu alueita siksi, että ne ovat ´mittaamattoman arvokkaita´. Verottajan mukaan arvoa ei ole ollenkaan”, Keskitalo huomauttaa.

Sijainti on etu ja haitta

Enontekiön vahvuuksia on erämainen ja kaukainen sijainti, joka kiehtoo niin matkailijaa kuin omaa kotiseutuaan rakastavaa enontekiöläistä. Se on myös heikkous. Pitkien etäisyyksien vuoksi kunnassa tarvitaan neljä koulua ja kolme terveysasemaa.

Kolme kylää, Karesuvanto, Hetta ja Kilpisjärvi, ovat toisistaan kaukana. Niiden palveluja ei voi korvata toisillaan.

Pitkät välimatkat tuovat melkoisen ongelman, ellei peräti aikapommin sähkönjakeluun. Miljoonan euron liikevaihdolla toimiva kunnallinen sähköyhtiö joutuu uusimaan jakeluverkkoaan 36 miljoonalla aivan lähivuosina. Heti pitäisi aloittaa Kilpisjärven linjan uusiminen ja löytää siihen viisi miljoonaa.

Valtion apua tarvitaan. Kuntarajojen siirtely ei vähennä investointitarvetta.

Paikallisten voimaloiden käyttöä verkkojen sijaan on toki mietitty. Koskien suojelulaki estää kuitenkin vesivoiman käytön, puuttomuus puuenergian laajan hyödyntämisen. Tuulivoimassa on ympäristö- ja maisemaongelmat. Matkailija ei ehkä hyväksy tuulivoimaloita osaksi erämaata.

Keskitalo selvittäisikin vielä biovoiman käyttömahdollisuudet.

JOUKO RÖNKKÖ

Luopumiset vuosina 2007–2012

Lähde: Mela	Sukupolvenvaihdos, kpl	Lisäalueluovutus kpl	Lisäalueuokraus, kpl	Poroluovutus, kpl	Yhteensä
2007	140	76	167	4	387
2008	385	159	388	4	936
2009	425	81	228	3	737
2010	314	45	1	3	363
2011	305	60	124	4	493
2012 (arvio)	290	50	120	4	464

Lisämaakauppa-lutu-hakemuksista ei vielä ruuhkaa Melassa

Luopumistuen hakemusten odotetaan lisääntyvän selvästi loppuvuodesta. Lisämaan kaupat perheen ulkopuolelle päättyvät ensi vuoden alusta.

Hallitus antoi kuukausi sitten eduskunnalle lakiesityksen, joka tietää yhden vaihtoehdon loppua luopumistuessa.

Ensi vuoden ensimmäisestä päivästä luopumistuessa ei enää käy, että luopuja myy peltonsa lisämaaksi naapurille tai lähiseudun viljelijälle.

Poronhoitajien luopumistukea muutokset eivät koske.

Luopumisasioiden tiimipäällikkö **Eila Tamminen** Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta korostaa, että kyse on toistaiseksi hallituksen esityksestä.

Tamminen ei tosin usko lakiesityksen muuttuvan. Kuudella hallituspuolueella on selvä enemmistö eduskunnassa viedä lakiesitys sellaisenaan läpi.

Lisämaan kaupat sallitaan edelleen perhepiirin jatkajalle, kun hänellä on ennestään oma maatila. Kyse on sukupolvenvaihdoksen kaltaisesta kaupasta.

”Tällä turvataan lähisukulaisten kesken lisämaan kaupat”, Tamminen sanoo.

Näissä tapauksissa vanhempien omistama maatila voidaan liittää jatkajan rakennettuun maatilaan. Ehtona on, että tämä sai aloitusavustusta ensimmäiseen tilaan.

Melassa on nyt vireillä 70 hakemusta luopumistuesta tältä vuodelta. Niistä kymmenen koskee lisämaan kauppoja. Myönteinen ennakkopäätös on annettu 120 maatilalle.

Luopujalla on vuosi aikaa Melan päätöksestä täyttää ehdot ja tehdä lopulliset peltokaupat. Suuri osa ennakkopäätöksistä on viime vuodelta.

Luopumisen ikärajat

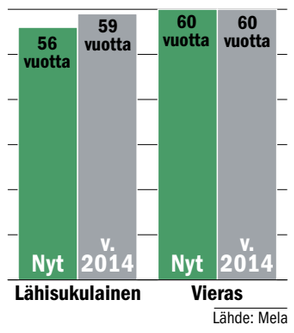

”Hakemuspiikki on odotettavissa marraskuussa ja joulukuussa”, johtaja **Antti Huhtamäki** Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta arvioi.

Pääministeri **Jyrki Katainen** (kok.) hallituksineen on ajanut alas viljelijöiden luopumistukea. Tämän vuoden alusta siinä loppui peltojen vuokraus.

Laki luopumistuesta on voimassa vuoden 2014 loppuun. Sukupolvenvaihdoskaupat jäävät nyt säästöjen jälkeen ainoaksi tieksi luopumistuelle.

Tamminen muistuttaa, että hakemukset lisämaan kauppoihin perustuvista luopumistuista on jätettävä viimeistään joulukuun viimeinen päivä tänä vuonna.

Etukäteishakemukseen liitetään luonnos lisämaiden kauppakirjasta. Lopullinen kauppakirja toimitetaan, kun kauppa tehdään 12 kuukauden sisällä.

Hakemus jätetään suoraan Melaan tai maakuntien Mela-asiamiehille. Kunnassa maaseutusihteeri tai vastaava viranomainen toimittaa hakemuksia eteenpäin.

JUHANI VIITALA

Luopujan ikäraja nousee 59 vuoteen perhevaihdoksissa

Luopumistuen ikäraja nousee vuoden 2014 alusta 59 vuoteen tapauksissa, joissa maatilan sukupolvenvaihdos tehdään lähisukulaisten kesken.

Hallitus esittää luopumistukeen kahden vaiheen muutoksia. Ensi vuoden alusta lopetetaan lisämaan kaupat. Seuraavana vuonna rukataan ikärajaa.

Luopujan ikärajan hallitus haluaa ensi vuoden jälkeen 59 vuoteen. Vuonna 2014 alkaa myös nykyisen luopumistuen viimeinen voimassaolovuosi.

Muutokset sisältyvät lakiesitykseen, jonka hallitus antoi säästölakina. Esitys ei tiettävästi vielä ole edennyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Tänä ja ensi vuonna luopumistuelle pääsee 56-vuotiaana, kun kyse on sukupolvenvaihdoksesta tai lisämaan kaupoista lähisukulaisten kesken.

Luopujalta edellytetään vähintään 60 vuoden ikää, kun maatila luovutetaan vieraalle viljelijälle sukupolvenvaihdoksessa.

”Vieraille luovutuksessa ikärajaan ei esitetä muutoksia”, tiimipäällikkö **Eila Tamminen** Melasta sanoo.

Luopumistukea hakevan pitää aina olla alle 63-vuotias.

Nyt luopumistukea voi hakea vuotta ennen varsinaisen luopumisiän täyttymistä. Ensi vuoden alusta haku pitenee kahteen vuoteen.

Muutos tarkoittaa, että lähisukulainen voi hakea sukupolvenvaihdoksen luopumistukea 54 vuotta täytettyään. Siten 1959 ja ennen syntyneet voivat ensi vuonna panna hakemuksen vireille.

Luopumistuen maksu alkaa, kun varsinainen ikävaatimus aikanaan täyttyy.

Vieraiden keskeisissä sukupolvenvaihdoksissa luopuja voi aloittaa hakuprosessin 58-vuotiaana. Heitä ovat ensi vuonna 1955 ja sitä ennen syntyneet.

Lähisukulaisten sukupolvenvaihdoksiin tehdään suojasäännös vuonna 1957 ja sitä ennen syntyneille. He saavat hakea luopumistukea nykyisin ikärajoin ensi vuonna.

”Tämä ikäluokka pääsee käytännössä 56 vuoden iässä luopumistuelle”, Tamminen laskee.

Sukupolvenvaihdoksessa jatkajan pitää olla alle nelikymppinen ja lisämaan kaupoissa alle viisikymppinen lähialueelta. Pakollisen myel-vakuutuksen pitää olla voimassa.

Lähialue tarkoittaa, että ostajan talouskeskuksesta on enintään 20 kilometriä matkaa lisämaille. Matka mitataan tarkasti maatalouskoneilla kulkukelpoisia teitä pitkin.

JUHANI VIITALA

Toimi nyt ja säästä vähintään 2 500 €*

Muuttovalmiit kotimme alkaen 109 770 €
(Keski- ja Pohjois-Suomi)

Hinta sisältää perustukset ja rahdin.
* Nykyinen hinnastomme voimassa 31.10.2012 asti.

Ota yhteyttä! Katso oman edustajasi yhteystiedot www.alvsbytalo.fi

ÄLVSBYTALO

Uusiutuva energia vaatii räätälöintiä

Uusiutuva energia tuo maaseudulle uusia mahdollisuuksia, teollisuusmaiden talousjärjestö Oecd arvioi tuoreessa raportissaan.

Oecd listaa uusiutuvan energian hyödyiksi uudet tulolähteet, työpaikat ja yritysmahdollisuudet sekä kohtuuhintaisen energian saamisen harvaan asutuille alueille. Samalla alueen yleinen toiminta vilkastuu kasvavien verotulojen ja kulutuksen ansiosta.

Pelkkä energialaitos ei riitä. Suurin osa hyödyistä kertyy paikallisen raaka-aineen hankinnasta sekä energiatuotannon oheen syntyvistä yrityksistä ja koulutuksesta. Siksi ratkaisut tulee räätälöidä paikallisiin oloihin, Oecd kehottaa.

Paikallisten olojen huomioon ottamiseen kuuluu, ettei energiantuotannolla haitata muita elinkeinoja. Esimerkiksi matkailu on Oecd:n mukaan monilla alueilla tärkeämpi elinkeino kuin mitä uusiutuvasta energiasta voi lähiaikoina tulla.

Samoin EU:n tulee omassa politiikassaan ottaa huomioon esimerkiksi Suomen pohjoiset olot, Oecd patistaa.

Oecd:n mielestä uusiutuvaan energiaan sopii myöntää investointitukea. Järjestö varoittaa kuitenkin liiallisesta tuesta.

Oecd:n raportissa on 16 alueellista selvitystä. Yksi on Pohjois-Karjalasta. Siellä uusiutuvan energian osuudeksi lasketaan 63 prosenttia. Siitä puolestaan 82 prosenttia on puusta, metsäteollisuuden liemet mukaan luettuna.

Uusiutuvan energian liikevaihto kasvoi Pohjois-Karjalassa 30 prosenttia 2004–2008, ja alalla on 120 yritystä, Oecd:n raportti kehuu.

Oecd:n mukaan tärkeää on, että EU osaa ottaa huomioon sen, että uusiutuvaa energiaa voi ja kannattaa tuottaa pienissäkin yksiköissä Pohjois-Karjalan tapaan.

HEIKKI VUORELA

Oecd: Linking Renewable Energy to Rural Development.

Maaseudun Tulevaisuuden työpaikat.

Lehdessämme julkaistut työpaikka- ja koulutusilmoitukset löydät myös osoitteesta **mt.uranus.fi**. Samassa osoitteessa jatkuvasti yli 2000 muutakin työpaikka- ja koulutusilmoitusta.

uranus.fi & MAASEUDUN TULEVAISUUS